

«ПАЛЬЧИКОВІ ІГРИ У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ВІКУ»

Підготувала: вихователь 3 молодшої групи Батаєва Наталія Олександрівна, Державне бюджетне освітня установа Дитячий садок N1941, р. Москва.

Актуальність. Багато дослідників, що займаються проблемою виховання дітей молодшого віку, вказують на взаємозв'язок і взаємозалежність становлення моторної і мовної функції. Вони відзначають наявність зв'язку між розвитком тонких рухів пальців рук і розвитком активної мови дитини. У своїх роботах фахівці підкреслюють, що саме в цьому віці, у період бурхливого росту і розвитку, необхідно забезпечити оптимальний режим рухової активності дітей.

Дослідження вчених довели, що рівень розвитку дитячого мовлення знаходиться в прямій залежності від ступеня сформованості тонких рухів пальців рук. Як ці процеси пов'язані між собою?

Спеціалісти інституту фізіології дітей і підлітків АПН вважають, що формування мови відбувається під впливом кінетичних (рухових) імпульсів, що передаються від рук, а точніше, від пальчиків. Чим активніше і точніше руху пальців у маленької дитини, тим швидше він починає говорити.

Дослідження вітчизняних фізіологів підтверджують зв'язок розвитку рук з розвитком мозку. Роботи В. М. Бехтерева підтверджують вплив маніпуляції рук на функції вищої нервової діяльності, розвиток мови. Прості руху рук допомагають прибрати напругу не лише із самих рук, але й з губ, знімають втому. Вони здатні поліпшити вимову багатьох звуків, а значить - розвивати мову дитини.

Японський лікар Намикоси Токудзиро створив оздоровчий методик впливу на руки. Він стверджував, що пальці наділені великою кількістю рецепторів, які посилають імпульси в центральну нервову систему людини.

Східні медики встановили, що масаж великого пальця підвищує функціональну активність головного мозку, масаж вказівного пальця позитивно впливає на стан шлунку, середнього - на кишечник, безіменного - на печінку і нирки, мізинця - на серце.

У процесі своєї роботи я помітила, що все частіше в дитячий сад надходять діти з недостатньо розвинутою промовою. В чому причина затримки мови?

Щоб відповісти на це питання, я звернулася до досліджень сучасних педагогів: Л. П. Савіної "Пальчикова гімнастика для розвитку мовлення дошкільнят"; Е. А. Янушко "Розвиток дрібної моторики рук у дітей раннього віку"; С. О. Єрмакової "Пальчикові ігри для дітей від року до 3 років".

Ця тема мені здалася значущою та актуальною, тому я докладно зайнялася її вивченням через самоосвіту, вибравши тему "Пальчикові ігри у розвитку мовлення дітей молодшого віку".

Створила інформаційний банк пальчикових ігор, які були спрямовані на усунення наявних проблем мовленнєвого розвитку дітей, розвиток дрібної моторики рук. На початок року вибудувала систему роботи в даному напрямку, спираючись на перспективне планування, намітивши головну мету: формувати у дітей основи мовленнєвої моторики на основі пальчикових ігор.

На початку року було розроблено перспективний план пальчикових ігор, з інтеграцією в інші види діяльності.

Роботу з розвитку рухів пальців і всієї кисті я проводжу під час ранкової стимулюючої гімнастики, фізкультхвилинки, у вільний час вранці і після сну. Вправи намагаюся підбирати так, щоб в них містилося більше різноманітних рухів пальцями.

В своїй практиці я використовую ігри, які є синтезом поетичного слова і руху. Так як руху конкретизують образ, а слово допомагає чітко виконувати рухи.

Тексти вправ - це римовані підказки до заданих рухів. Вони легко лягають на слух дитини, і налаштовують на гру. З допомогою віршованого ритму вдосконалюється вимова, відбувається постановка правильного дихання, відпрацьовується певний темп мовлення, розвивається мовленнєвий слух.

На розвиток дрібної моторики рук сприятливий вплив справляють ігри з предметами: мозаїка, пірамідки, застібання і розстібання гудзиків, шнурівка, застібання блискавок, набори куль для нанизування їх на стрижень; ігри з олівцями, робота з тестом, для розвитку рухів хорошим засобом є "Пальчиковий театр". Малюкам цікаво розкручувати і закручувати кришки, розбирати предмети на частини і збирати їх знову. Під час ігор моє завдання полягає в тому, щоб організувати спілкування дитини з ким-небудь у процесі ігрової діяльності, збагачують словник дітей.

Використання пальчикових ігор розвиває координацію рухів, удосконалює діяльність артикуляційних органів губ, язика, нижньої щелепи.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Розвиток мовлення один із центральних питань дошкільної психології і педагогіки. Різні аспекти її розвитку вивчалися багатьма вченими протягом десятиків років Л. С. Виготський, 1956; С.П. Карпова, М. М. Кольцова, 1979; В. І. Бельтюков, 1979. Мова це засіб розуміння оточуючих, це вираження розумових, емоційних і аналітичних здібностей людини. Усі психічні процеси у дитини: пам'ять, увага, уява, мислення, довільна поведінка розвиваються з прямою участю мови. Мова і мануальні рухові дії це специфічні людські функції, що виникли в процесі еволюції. Вони формуються і удосконалюються в онтогенезі практично паралельно. Після 10 місяців у дитини з'являються функціональні дії, що дозволяють наслідувати дії дорослих. На першому році дитина розуміє слова, вимовлені дорослими, а в 1,5 року в його словниковому запасі близько 200 слів (Т. В. Алейнікова, 2000). Основу артикуляції мовлення становить «моторна мова», що полягає в координації рухів язика, губ,

ротової порожнини, гортані, дихальних рухів. Рухові дії на початковому етапі онтогенезу впливають на формування мовлення двояким чином: 1) активізують м'язову складову мови і забезпечують відповідний рівень її розвитку; 2) надають стимулюючу дію на кору головного мозку. Однак можна припустити існування третьої форми впливу фізичних вправ.

«Тонізуючий ефект рухів виражений буквально з перших днів життя дитини. Так, вироблення умовного смоктального рефлексу на положення для годування або на вигляд пляшечки з молоком відбувається раніше у тих дітей, які під час годування енергійно стискають і розтискають пальчики рук. Якщо ці рухи слабкі або непостійні, то умовні рефлекси виробляються значно пізніше. Протягом усього першого року життя дитини постійно спостерігається включення тих чи інших ритмічних рухів і пов'язане з цим полегшення розвитку нервово-психічних функцій. Зокрема, словотворення у дітей восьми і дев'ятимісячного віку відбувається при обов'язковій наявності додаткової проприорецепції: ритмічного розмахування руками або ритмічних стрибків» (М. М. Кольцова 1973, с. 129-130). Разом з тим, при підборі засобів і методів розвитку мовлення з допомогою фізичних вправ в комплекси включають мануальні і пальчикові фізичні вправи, упускаючи при цьому потреби розвитку та можливості використання ритмічних рухів. Таким чином, з'являється наукове протиріччя між необхідністю використання в комплексному сприянні розвитку мовлення дошкільнят ритмічних вправ і відсутністю на практиці розроблених підходів до визначення змісту та методики їх застосування.

Розвитку дрібної моторики сприяють індивідуально проводяться вправи по нанизыванию кілець пірамідки, викладання мозаїки, паличок і т. д. З паличок можна викласти доріжку, будиночок, паркан, ялинку. Спочатку треба давати дітям великі палички (розміром з простий олівець), поступово зменшуючи їх розмір до рахункової палички, а потім і сірники. При цьому важливо вчити дітей правильно захоплювати предмети трьома пальцями (великим, вказівним і середнім).

Крім вправ з предметами, розвиток дрібної моторики також здійснюється в іграх пальцями («Сорока, Ладусі, Коза») та в спеціальних вправах, у яких вихователь по черзі піднімає і опускає всі пальці спочатку однієї, а потім іншої руки дитини, проводить згинання і розгинання пальців і т. д.

Розвиток мовлення у грі

Гра як провідна діяльність дошкільника має велике значення для фізичного, розумового, морального і естетичного виховання дітей.

Перш за все в грі здійснюється пізнавальний розвиток дітей, так як ігрова діяльність сприяє розширенню і поглибленню уявлень про навколишньої дійсності, вдосконаленню пам'яті, уваги, спостережливості і мислення.

В іграх діти вчаться порівнювати предмети за розміром, кольором, формі, знайомляться з властивостями матеріалів, з яких вони виготовлені.

Ігри впливають на фізичний розвиток дітей. В іграх задовольняється потреба дітей в рухах, які стають більш точними і координованими.

Як в сюжетно-рольових іграх, так і в іграх з правилами діти вчаться організовувати свою поведінку у відповідності з правилами, в результаті чого у них формуються такі особистісні

якості, як витримка, дисциплінованість, цілеспрямованість, вміння регулювати свої бажання у відповідності з поставленими завданнями.

У процесі гри розвиваються моральні якості дитини: сміливість, рішучість, чесність, доброзичливість. В силу того що більшість ігор носить колективний характер, вони сприяють формуванню в дітей навичок спілкування. Слід використовувати ігрову діяльність для виховання дбайливого відношення до іграшок та ігрового матеріалу, розвитку первинних ігрових навичок.

Багато гри актуалізують у дітей естетичні почуття. Побудова в пари, в коло, виразне вимовляння дорослим тексту, що супроводжує гру, підготовляють їх до розуміння краси.

Формування ігрової діяльності у молодшому віці припускає її організацію педагогом. Причому чим менші діти, тим більше в їх іграх повинно бути безпосередньої участі з боку дорослих.

Поряд із загальним впливом гри на весь хід психічного розвитку дітей, гра надає специфічний вплив на становлення мови.

Дітей слід постійно спонукати до спілкування один з одним і коментування своїх дій, що сприяє закріпленню навичок користування ініціативною промовою, удосконалення усного мовлення, збагачення словника, формування граматичного ладу мови і т. д.

Велике вплив на розвиток мовлення дітей справляють ігри, змістом яких є інсценування будь-якого сюжету, так звані ігри-драматизації. Хороводні ігри та ігри зі співом сприяють розвитку виразності мови і узгодженості слів з рухами. Такі ігри формують також довільне запам'ятовування текстів і рухів.

У чому полягає зв'язок рухів пальців рук та мовлення.

Рухи пальців рук історично в ході розвитку людства виявилися тісно пов'язаними з мовленнєвою функцією.

Першою формою спілкування первісних людей були жести, поступово вони стали поєднуватися з вигуками, викриками. Прошли тисячоліття, поки розвинулася словесна мова, але вона довгий час була пов'язана з жестикуляторною промовою.

Самі рухи пальців рук поступово вдосконалювалися з покоління в покоління люди виконували все більш тонку і складну роботу. У зв'язку з цим відбувалося збільшення площі рухової проекції кисті руки в мозку людини. Так розвиток функцій руки і мови у людей йшло паралельно.

Приблизно такий же хід розвитку мовлення дитини. Спочатку починають розвиватися рухи пальців рук, коли ж вони досягають достатньої тонкості, починається розвиток словесної мови. Розвиток рухів пальців рук як би готує ґрунт для подальшого формування мови.

На рис показано, як відбувається удосконалення рухів пальців з віком дітей. Особливе значення має період, коли починається протиставлення великого пальця іншим - з цього часу дитині стають доступні тонкі рухи.

Рис. Схема розвитку тонких рухів пальців рук дитини (за Х. Хальверсон).

Верхній ряд малюнків показує ускладнення і удосконалення рухів пальців: спочатку діє вся долоня та пальці, поступово виокремлюються руху окремих пальців. Нижній ряд показує, як змінюється положення захоплюваного об'єкта з розвитком рухів пальців: спочатку він лежить на долоні, а пізніше - тільки в кінчиках пальців.

Випадковість, що тренування рухів якось впливає на дозрівання мовленнєвої моторної області? Для того щоб відповісти на це питання, лабораторії Л. А. Панащенко були проведені такі спостереження. У дітей у віці шести тижнів у будинку дитини записували біоструми мозку, потім у одних з цих дітей тренували праву руку, а в інших - ліву. Тренування полягала в масажі кисті руки і пасивних (тобто вироблених дорослим) згинаннях і розгинаннях пальців. Через місяць і через два місяці після початку такої тренування повторно записувалися біотоки мозку і математично обчислювалася ступінь стійкості до появи хвиль високої частоти, що є показником ступеня дозрівання кори мозку. Виявилось, що через місяць тренування високочастотні ритми стали відзначатися в області рухових проекцій, а через два місяці - і майбутньої мовленнєвої області, в півкулі, протилежній тренуваній руці!

Аналогічне дослідження (щомісячна запис біострумів мозку з наступним математичним аналізом) було проведено і на групі дітей такого ж віку, з якими ніяких тренувань не проводилося. Результати, отримані в цих спостереженнях, які показали, що тренування пальців рук на два з половиною місяці прискорює процес дозрівання мовних областей у правшів в лівому, а у лівшів - у правій півкулі! Ці дані вже прямо говорять про те, що мовні області формуються під впливом імпульсів від пальців рук.

Природно, що цей факт повинен використовуватися в роботі з дітьми і там, де розвиток мови відбувається своєчасно, і особливо, там, де є відставання, затримка розвитку моторної промови дітей.

Талантом нашої народної педагогіки створені гри «Ладушки», «Сорока - білобока», «Коза рогата» та інші. Їх значення досі недостатньо осмислений дорослими. Багато батьків бачать в них розважальне, а не розвиваюче, оздоровчий вплив. Дослідження вітчизняних фізіологів підтверджують зв'язок розвитку рук з розвитком мозку. Роботи В. М. Бехтерева довели вплив маніпуляції рук на функції вищої нервової діяльності, розвиток мови. Прості руху рук допомагають прибрати напругу не лише із самих рук, але й з губ, знімають розумову втому. Вони здатні поліпшити вимову багатьох звуків, а значить - розвивати мову

дитини. Дослідження М. М. Кольцової довели, що кожен палець руки має досить велике представництво в корі великих півкуль мозку. Розвиток тонких рухів пальців рук передують появі артикуляції складів. Завдяки розвитку пальців у мозку формується проекція «схеми тіла», а мовні реакції знаходяться в прямій залежності від тренуваності пальців.

На думку відомого педагога Марії Монтессорі: «Таланти дітей знаходяться на кінчиках їх пальців».

Дослідження сучасних фізіологів показують, що існує тісний зв'язок великих півкуль мозку з нервовими закінченнями, закладеними в подушечках пальців і в кистях рук: стомлення м'язів рук викликає гальмування центральної нервової системи і навпаки. Можна впливати на рецептори кистей рук і пальців, механічно подразнюючи їх і викликаючи відчуття тепла за допомогою масажу.

Відомий японський вчений Йосиро Цуцумі протягом тридцяти років вивчав стародавні манускрипти і сучасну медицину і в кінцевому підсумку розробив оригінальну «методику збереження здоров'я пальцевими вправами».

Найпростіші з рекомендованих їм вправ застосовуються в обов'язковому порядку у всіх дитячих садках і школах Японії. Починаючи з дворічного віку, дітей навчають прийомам самомасажу кистей рук і пальців.

Масаж пальців, починаючи з великого до мізинця. Спочатку розтирають подушечку пальця, потім повільно опускаються до його основи. Такий масаж бажано супроводжувати веселими рифмовками («примовляннями»).

Масаж долонних поверхонь кам'яними, металевими або скляними різнокольоровими кульками. За свідченням археологів, люди грають кремнієвими, кам'яними, мармуровими і глиняними кульками багато століть. Дітям пропонуються кульки, які можна просто крутити в руках, клацати по них пальцями і «стріляти», направляти в спеціальні жолобки і лунки, змагаючись у влучності.

Масаж волоськими горіхами. Пропонується:

- а) катати два горіха між пальцями;
- б) прокатувати один горіх між пальцями;
- в) утримувати кілька горіхів між розчепіреними пальцями провідної руки;
- г) утримувати кілька горіхів між пальцями обох рук.

Масаж шестигранними олівцями. Межі олівця легко «укальшують» долоні і активізують нервові закінчення, знімають напругу. Дітей вчать пропускати олівець між одним і двома - трьома пальцями; утримувати його в певному положенні в правій і лівій руці.

Масаж «чотками». Перебирання «чоток» (бус) розвиває пальці, заспокоює нерви. В цей час можна вважати кількість «чоток» (у прямому і зворотному порядку).

Одним з показників і умов гарного фізичного і нервово - психічного розвитку дитини є розвиток його руки, кисті, ручних умінь або, як прийнято називати, дрібної пальцевої моторики.

Психологи відзначають, що розумові здібності дитини починають формуватися дуже рано і не самі собою, а по мірі розширення його діяльності, у тому числі загальної рухової і ручний.

Перший етап мислення називають наочно - або предметно - дієвим. З повною підставою таке мислення можна назвати «ручним» - адже тільки маніпулюючи предметами, дитина пізнає їх властивості, особливості. Це означає, що всі розумові завдання він вирішує руками, діями.

Чим більший запас дій і проб накопичить у своєму досвіді дитина, тим швидше він перейде до другого етапу - наочно-образного, коли буде оперувати вже не самими предметами, а їх образами: «Печиво кругле, як колесо», «Плащ бегемотового кольору», «Дай таку літеру, як бублик».

Третій етап - словесно-логічне або абстрактне мислення. Тут навіть практичні завдання будуть вирішуватися не руками, а в розумі. Мислення оперує поняттями, судженнями, умовиводами, зазвичай формується в мовленні і супроводжується мовленням. У підсумку приходимо до висновку: початок розвитку мислення дає рука. Як писав фізіолог В. П. Павлов, «руки вчать голову, потім поумневшая голова вчить руки, а умілі руки знову сприяють розвитку мозку».

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Пальчикові вправи різноманітні за змістом, їх розділили на групи і визначили призначення.

1. Ігри-маніпуляції

"Ладки-ладусі", "Сорока-білобока" - вказівним пальцем здійснюють кругові рухи.

"Пальчик-хлопчик, де ти був?", "Ми ділили апельсин", "Цей пальчик хоче спати", "Цей пальчик - дідусь", "Раз, два, три, чотири, хто живе в моїй квартирі", "Пальчики пішли гуляти" - дитина по черзі загинає кожен пальчик. Ці вправи він може виконувати самостійно або за допомогою дорослого. Вони розвивають уяву: в кожному пальчику дитина бачить той чи інший образ.

2. Сюжетно-пальчикові вправи

"Пальчики вітаються" - подушечки пальців стикаються з великим пальцем (правої, лівої руки, двох одночасно).

"Розпускається квітка" - з стиснутого кулака по черзі "з'являються" пальці.

"Граблі" - долоні на себе, пальці переплітаються між собою.

"Ялинка" - долоні від себе, пальці в "замок" (долоні під кутом одна до одної). Пальці виставляються вперед, лікті до корпусу не притискаються.

До цієї групи відносяться також вправи, які дозволяють дітям зображати предмети транспорту та меблів, диких і домашніх тварин, птахів, комах, дерева.

3. Пальчикові вправи в поєднанні зі звуковою гімнастикою

Дитина може по черзі з'єднувати пальці кожної руки один з одним, або по черзі випрямляти кожен палець, або стискати пальці в кулак і розтискати і в цей час вимовляти звуки: б-п; т-д; к-р.

4. Пальчикові кинезіологічні вправи ("гімнастика мозку")

Запропоновані В. Деннісоном і Р. Деннісоном. З допомогою таких вправ компенсується робота лівої півкулі. Їх виконання вимагає від дитини уваги, зосередженості.

"Каблучка" - по черзі перебирати пальці рук, поєднуючи в кільце з великим пальцем послідовно вказівний, середній і т. д.

"Кулак - ребро - долоню" - послідовно змінювати три положення: стиснута в кулак долоня, долоню ребром на площині столу, долоню на площині столу (спочатку правою рукою, потім лівою, потім двома руками разом).

"Вуха-ніс" - лівою рукою взятися за кінчик носа, правою - за протилежне вухо, потім одночасно опустити руки і змінити їх положення.

"Симетричні малюнки" - малювати в повітрі обома руками дзеркально симетричні малюнки (починати краще з круглого предмети: яблуко, кавун і т. д. Головне, щоб дитина дивилася під час "малювання" на свою руку).

"Горизонтальна вісімка" - намалювати в повітрі в горизонтальній площині цифру вісім три рази - спочатку однією рукою, потім інший, потім обома руками.

5. Пальчикові вправи у поєднанні з самомассажем кистей і пальців рук

У даних вправах використовуються традиційні для масажу руху-розминання, розтирання, натискання, пощипування (від периферії до центру).

"Помиємо руки під струменем гарячої води" - рух, як при митті рук.

"Одягаємо рукавички" - великим і вказівним пальцями правої руки розтираємо кожен палець лівої руки, починаючи з мізинця, зверху вниз. В кінці розтираємо долоню.

"Засолювання капусти" - руху ребром долоні правої руки об долоню лівої руки: постукування, пиляння. Рухи обох кистей: імітація посипання сіллю, стискання пальців в кулак.

"Зітріємо руки" - руху, як при розтиранні рук.

"Молоточок" - фалангами стиснутих в кулак пальців правої руки "забивати" цвяхи.

"Гуси щипають траву" - пальці правої руки пощипують кисть лівої.

6. Театр в руці

Дозволяє підвищити загальний тонус, розвиває увагу і пам'ять, знімає психоемоційну напругу.

"Метелик" - стиснути пальці в кулак, по черзі випрямляти мізинець, безіменний і середній пальці, а великий і вказівний з'єднати в кільце. Випрямленими пальцями робити швидкі рухи ("тріпотіння пальців").

"Казка" - дітям пропонується розіграти казку, в якій кожен палець який-небудь персонаж.

"Рибки" - кисті правої і лівої рук зображують плавні рухи риб. "Спочатку вони плавали порізно, а потім вирішили, що разом веселіше".

"Восьминіжки" - права рука, обережно і по черзі пересуваючи свої щупальці-пальці, подорожує по морському дну. Назустріч рухається восьминіг - ліва рука. Побачили один одного, завмерли, а потім стали обстежити морське дно разом.

На початку року ми з дітьми молодшої групи вчилися грати з пальцями під час умивання, одягання. Прості рухи пальців рук супроводжувалися потешками, пісеньками.

Потім я включила пальчикову гімнастику в режим дня.

1. Вранці з невеликою підгрупою дітей або індивідуально.

Здрастуй, сонце золоте!

Здрастуй, небо блакитне!

Здрастуй, вільний вітерець,

Здрастуй, маленький дубок!

Ми живемо в одному краю -

Я вас всіх вітаю (пальцями правої руки по черзі "вітатися" з пальцями лівої руки, поплескуючи їх кінчиками).

2. Під час ранкової гімнастики.

Перед виконанням загальнорозвиваючих вправ з предметами (обруч, гімнастична палиця, кубик і ін) дітям пропоную пограти з предметом", наприклад передавати м'яч з рук у руки. У цей час педагог запитує в дітей: "Який м'яч?". (Рівний, гладкий, круглий, гарний, гумовий і т. д.) Якщо дітям пропонують комплекс фізичних вправ без предметів, то використовується розминка "Замок":

3. На фізкультхвилинках (три-чотири вправи).

Розминка починається з вправ для великих м'язів верхнього плечового поясу (плече, передпліччя), Дітям пропонуються махи прямими руками, кругові рухи плечима, ліктьовими суглобами. Далі слід розминка для пальців. Вона починається з хапальних рухів стиснути пальці в кулак, розтиснути (як двома руками відразу, так і по черзі кожною рукою). Потім дітям пропоную сюжетні пальчикові вправи: спочатку з нескладним рухом ("Пальчики

вітаються" або "Кігтики"), далі в поєднанні з самомассажем кисті з допомогою пальців іншої руки ("Одягаємо рукавичку") і предметів - прокатування олівця, волоського горіха.

4. Перед обідом, коли діти чекають запрошення до столу.

Дітям дуже подобається показувати "театр в руці": "На сонячній галявині стоїть хатинка. У ньому живе кішка. Вона любить сидіти на своєму стільці за столом. Але раптом з'явилася мишка. Кішка побігла за нею. Мишка стрибнула на пароплав, а кішка сіла в човен. Прибули вони в густий ліс, в якому ростуть зелені, пухнасті ялини..." (діти супроводжують текст рухами рук і пальців).

5. На прогулянці в теплу пору року.

Після спостереження за живими і неживими об'єктами дітям пропонується з допомогою пальців рук зобразити: будинок, шпаківню, кішку, собаку, ланцюжок, дерево та ін Пальчикові вправи доцільно використовувати в кінці прогулянки.

"Гусак"

Гусак гніздо своє чинив,

Гусак лічилку склав,

І гогоче, і гогоче:

Завчити лічилку хоче!

"Зайчик - кільце"

Стрибнув зайська з ганочка

І в траві знайшов перстень.

А колечко непросте -

Блищить, мов золоте.

6. З добрим ранком!

Для створення у дітей позитивного психоемоційного настрою застосовуються вправи: "Пальчики вітаються", "З добрим ранком!" і самомасаж пальців "Поміємо руки".

7. На досугах, святах, розвагах.

На розвагах, в ході яких активізується дрібна моторика рук ("Переміни предмет", "Передай м'яч", "Посадка картоплі"), дітям пропонують:

- викласти фігуру з фізкультурного інвентарю (кегли, гімнастичні палиці, обручі, прапорці);
- побудувати стіну, паркан, піраміду з кубиків;

- провести крейдою лінію в "лабіринті", не торкнувшись його краю;

Пальчикова гімнастика, що проводиться щодня, сприяє розвитку дрібної моторики, мови, основних психічних процесів, а також комунікативності.

ВИСНОВОК

Комплексна програма сенсорно-моторного розвитку, спрямована на розвиток ритму і дрібної моторики рук створює зону сприятливого розвитку всіх сторін психіки, моторики та мовлення дитини.

Предметна діяльність, ефективно розвивається у дітей в 3-4 роки, вимагає застосування вправ з прапорцями, м'ячами, обручем і. т. д., вони з однієї сторони розвивають координацію пальців рук, з іншого - ведуть до свідомої предметної діяльності.

Для підвищення інтересу до занять в дошкільному віці необхідно застосовувати ігри і створювати з простих фізичних вправ ігрові ситуації. Ігри, орієнтовані на сюжети і умовно-схематичні зображення, розвивають логічне мислення. Ігри з кольорними і формальними зображеннями дозволяють розвивати у дітей сприйняття кольору і форми, контролювати свої дії, включаючи мислення і свідомість. Ігри з речитативами і музичним супроводом дозволяють в ігровій, абстрактній ситуації проявляти артикуляційні здібності та сприяють формуванню правильного звуковимови.

При використанні програмного матеріалу рекомендується на кожному занятті приділяти увагу пальчикової гімнастики, рухливих ігор та ігор з речитативами. Рекомендовані ігри з музичним супроводом та ігри з речитативами, які підвищують інтерес до занять, дозволяють дітям в емоційній обстановці подолати скутість і сором'язливість у вимові складних в артикуляційному плані звуків.

До кінця року пальчики у дітей стали більш спритними, гнучкими, діти швидше опановують складними вправами, мова дітей значно покращилася

Діагностика розвитку мовлення за період 2010-2011 рр. показала позитивну динаміку. Мовленнєва активність дітей підвищилася.

Робота в даному напрямку буде продовжена, адже вона є частиною мого педагогічної майстерності, так як в процесі оволодіння пальчиковими іграми у малюків формується пам'ять, мислення, уяву та увагу.